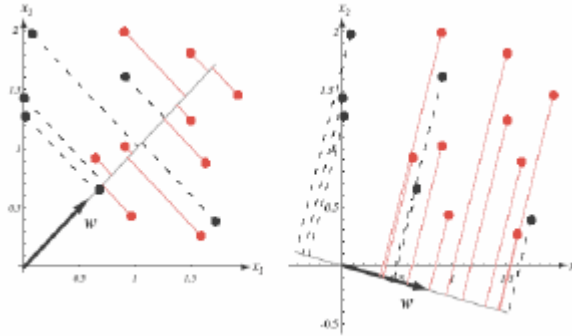

Лекція 3. Дискримінантна функція Фішера

Припустимо, що ми маємо дві генеральні сукупності. Нехай X_1, X_2, \dots, X_{n_1} — це n_1 спостережень з першої генеральної сукупності, а $X_{n_1+1}, X_{n_1+2}, \dots, X_{n_1+n_2}$ — n_2 спостережень з другої генеральної сукупності. Вважатимемо, що X_1, X_2, \dots, X_{n_1} , $X_{n_1+1}, X_{n_1+2}, \dots, X_{n_1+n_2}$ — вектори чисел в просторі розмірності p . Дискримінантний метод Фішера полягає у проектуванні цих векторів із простору розмірності p на числову пряму за допомогою лінійної функції $l(X) = w^T X$ й відокремленні двох генеральних сукупностей якомога далі одна від одної за допомогою вектора w з простору розмірності p .

1. Дискримінантний метод Фішера.

Необхідно знайти вектор \hat{w} , що максимізує функцію критерію $J(w)$, де

$$J(w) = \frac{\bar{Y}_1 - \bar{Y}_2}{S_Y},$$

$$\bar{Y}_1 = \frac{\sum_{i=1}^{n_1} Y_i}{n_1}, \quad \bar{Y}_2 = \frac{\sum_{i=n_1+1}^{n_1+n_2} Y_i}{n_2}, \quad S_Y^2 = \frac{\sum_{i=1}^{n_1} (Y_i - \bar{Y}_1)^2 + \sum_{i=n_1+1}^{n_1+n_2} (Y_i - \bar{Y}_2)^2}{n_1 + n_2 - 2},$$

$$Y_i = w^T X_i, \quad i = 1, 2, \dots, n_1 + n_2$$

З інтуїтивної точки зору, функція критерію $J(w) = \frac{\bar{Y}_1 - \bar{Y}_2}{S_Y}$ оцінює різницю між середніми проєкцій $\bar{Y}_1 - \bar{Y}_2$ відносно до стандартного відхилення S_Y . Якщо проєкції Y_1, Y_2, \dots, Y_{n_1} і $Y_{n_1+1}, Y_{n_1+2}, \dots, Y_{n_1+n_2}$ можна відокремити повністю, то величина $|\bar{Y}_1 - \bar{Y}_2|$ повинна бути великою відносно до середнього відхилення S_Y .

Теорема. Вектор \hat{w} , що максимізує величину $J(w) = \frac{\bar{Y}_1 - \bar{Y}_2}{S_Y}$, має вигляд $S_W^{-1}(\bar{X}_1 - \bar{X}_2)$,

де

$$S_W = \frac{(n_1 - 1)S_1 + (n_2 - 1)S_2}{n_1 + n_2 - 2}, \quad S_1 = \frac{\sum_{i=1}^{n_1} (X_i - \bar{X}_1)(X_i - \bar{X}_1)^T}{n_1 - 1}, \quad S_2 = \frac{\sum_{i=n_1+1}^{n_1+n_2} (X_i - \bar{X}_2)(X_i - \bar{X}_2)^T}{n_2 - 1},$$

$$\bar{X}_1 = \frac{\sum_{i=1}^{n_1} X_i}{n_1} \quad \text{і} \quad \bar{X}_2 = \frac{\sum_{i=n_1+1}^{n_1+n_2} X_i}{n_2}.$$

Доведення.

$$\bar{Y}_1 = \frac{\sum_{i=1}^{n_1} Y_i}{n_1} = \frac{\sum_{i=1}^{n_1} w^T X_i}{n_1} = w^T \left(\frac{\sum_{i=1}^{n_1} X_i}{n_1} \right) = w^T \bar{X}_1.$$

Аналогічно, $\bar{Y}_2 = w^T \bar{X}_2$. Отже,

$$\sum_{i=1}^{n_1} (Y_i - \bar{Y}_1)^2 = \sum_{i=1}^{n_1} (w^T X_i - w^T \bar{X}_1)^2 = \sum_{i=1}^{n_1} (w^T X_i - w^T \bar{X}_1)(w^T X_i - w^T \bar{X}_1)^T$$

$$= \sum_{i=1}^{n_1} w^T (X_i - \bar{X}_1)(X_i - \bar{X}_1)^T w = w^T \left[\sum_{i=1}^{n_1} (X_i - \bar{X}_1)(X_i - \bar{X}_1)^T \right] w.$$

Лекція 3. Дискримінантна функція Фішера

Крім того,

$$\sum_{i=n_1+1}^{n_1+n_2} (Y_i - \bar{Y}_2)^2 = w^T \left[\sum_{i=n_1+1}^{n_1+n_2} (X_i - \bar{X}_2)(X_i - \bar{X}_2)^T \right] w$$

Таким чином,

$$\begin{aligned} S_Y^2 &= \frac{\sum_{i=1}^{n_1} (Y_i - \bar{Y}_1)^2 + \sum_{i=n_1+1}^{n_1+n_2} (Y_i - \bar{Y}_2)^2}{n_1 + n_2 - 2} = \frac{w^T \left[\sum_{i=1}^{n_1} (X_i - \bar{X}_1)(X_i - \bar{X}_1)^T \right] w + w^T \left[\sum_{i=n_1+1}^{n_1+n_2} (X_i - \bar{X}_2)(X_i - \bar{X}_2)^T \right] w}{n_1 + n_2 - 2} = \\ &= w^T \left[\frac{\sum_{i=1}^{n_1} (X_i - \bar{X}_1)(X_i - \bar{X}_1)^T + \sum_{i=n_1+1}^{n_1+n_2} (X_i - \bar{X}_2)(X_i - \bar{X}_2)^T}{n_1 + n_2 - 2} \right] w = w^T \left[\frac{(n_1 - 1)S_1 + (n_2 - 1)S_2}{n_1 + n_2 - 2} \right] w = w^T S_W w. \end{aligned}$$

Отже,

$$J(w) = \frac{\bar{Y}_1 - \bar{Y}_2}{S_Y} = \frac{w^T (\bar{X}_1 - \bar{X}_2)}{\sqrt{w^T S_W w}}$$

Вектор \hat{w} можна знайти, розв'язавши рівняння

$$\frac{\partial J(w)}{\partial w} = \frac{(\bar{X}_1 - \bar{X}_2)}{\sqrt{w^T S_W w}} - \frac{1}{2} w^T (\bar{X}_1 - \bar{X}_2) \frac{2S_W w}{(w^T S_W w)^{3/2}} = 0.$$

Подальші перетворення приводять до рівняння

$$\bar{X}_1 - \bar{X}_2 = \left[\frac{w^T (\bar{X}_1 - \bar{X}_2)}{w^T S_W w} \right] S_W w.$$

Множачи обидві частини цього рівняння на матрицю S_W^{-1}

$$S_W^{-1} (\bar{X}_1 - \bar{X}_2) = \left[\frac{w^T (\bar{X}_1 - \bar{X}_2)}{w^T S_W w} \right] w,$$

Оскільки $\frac{w^T (\bar{X}_1 - \bar{X}_2)}{w^T S_W w}$ — дійсне число, маємо

$$\hat{w} = c S_W^{-1} (\bar{X}_1 - \bar{X}_2),$$

де c — деяка константа.

Матриця S_W називається *матрицею розкиду всередині класу*.

Матриця $S_B = (\bar{X}_1 - \bar{X}_2)(\bar{X}_1 - \bar{X}_2)^T$ називається *матрицею розкиду між класами*.

За допомогою матриць S_W і S_B функцію критерію в методі Фішера можна сформулювати за допомогою *узгальненого відношення Релея*:

$$J(w) = \frac{w^T S_B w}{w^T S_W w}.$$

2. Класифікація.

Припустимо, що ми маємо спостереження X_0 . Спираючись на дискримінантну функцію $l(X) = \hat{w}^T X$, яку ми знайшли вище, ми можемо віднести це спостереження до певного класу.

Вирішальне правило. *Спостереження X_0 належить до генеральної сукупності 1, якщо*

$$\hat{Y}_0 = \hat{w}^T X_0 = (\bar{X}_1 - \bar{X}_2)^T S_W^{-1} X_0 \geq \frac{1}{2} \hat{w}^T (\bar{X}_1 + \bar{X}_2) = \frac{1}{2} (\bar{Y}_1 + \bar{Y}_2) = \frac{1}{2} (\bar{X}_1 - \bar{X}_2)^T S_W^{-1} (\bar{X}_1 + \bar{X}_2).$$

У супротивному випадку

$$\hat{Y}_0 = (\bar{X}_1 - \bar{X}_2)^T S_W^{-1} X_0 < \frac{1}{2} (\bar{X}_1 - \bar{X}_2)^T S_W^{-1} (\bar{X}_1 + \bar{X}_2)$$

і спостереження X_0 належить до генеральної сукупності 2.

Якщо \hat{Y}_0 менше $\frac{\bar{Y}_1 + \bar{Y}_2}{2}$ (ближче до \bar{Y}_1), то відносимо X_0 до генеральної сукупності 1 і навпаки.

Зауваження. Значне відділення не означає доброї класифікації. З іншого боку, якщо відділення не є значним, то здійснювати класифікацію немає сенсу.

Приклад 9.1.

$$\bar{x}_1 = \begin{bmatrix} -0.0065 \\ -0.0390 \end{bmatrix}, \quad \bar{x}_2 = \begin{bmatrix} -0.2483 \\ 0.0262 \end{bmatrix}, \quad S_w^{-1} = \begin{bmatrix} 131.158 & -90.423 \\ -90.423 & 108.147 \end{bmatrix}.$$

Отже,

$$\hat{w} = S_w^{-1} (\bar{x}_1 - \bar{x}_2) = \begin{bmatrix} 131.158 & -90.423 \\ -90.423 & 108.147 \end{bmatrix} \left(\begin{bmatrix} -0.0065 \\ -0.0390 \end{bmatrix} - \begin{bmatrix} -0.2483 \\ 0.0262 \end{bmatrix} \right) = \begin{bmatrix} 37.61 \\ -28.92 \end{bmatrix}$$

$$\hat{y} = \hat{w}^T x = 37.61x_1 - 28.92x_2.$$

Отже,

$$\bar{y}_1 = \hat{w}^T \bar{x}_1 = [37.61 \quad -28.92] \begin{bmatrix} -0.0065 \\ -0.0390 \end{bmatrix} = 0.88,$$

$$\bar{y}_2 = \hat{w}^T \bar{x}_2 = [37.61 \quad -28.92] \begin{bmatrix} -0.2483 \\ 0.0262 \end{bmatrix} = -10.10.$$

$$\frac{\bar{y}_1 + \bar{y}_2}{2} = \frac{0.88 - 10.10}{2} = -4.61$$

Припустимо, що маємо нове спостереження

$$x_0 = \begin{bmatrix} -0.210 \\ -0.044 \end{bmatrix}.$$

Тоді

$$\hat{y}_0 = \hat{w}^T x_0 = [37.61 \quad -28.92] \begin{bmatrix} -0.210 \\ -0.044 \end{bmatrix} = -6.62 < -4.61 = \frac{\bar{y}_1 + \bar{y}_2}{2}.$$

Отже, спостереження належить до другої генеральної сукупності.

1. Дуда Р., Харт П. Разпознавание образов и анализ сцен. — М.: Мир, 1976.